Cursuri universitare

ANA ALINA IONESCU DUMITRACHE

DREPT PENAL. PARTEA SPECIALĂ

Infracțiuni contra persoanei. Infracțiuni contra patrimoniului

CURS UNIVERSITAR

ANA ALINA IONESCU DUMITRACHE

DREPT PENAL. PARTEA SPECIALĂ

Infracțiuni contra persoanei. Infracțiuni contra patrimoniului

CURS UNIVERSITAR

Ediţia a III-a, revăzută şi adăugită

Universul Juridic
București
-2026-

TITLUL I
INFRACŢIUNI CONTRA PERSOANEI (ART. 188-227)

Aspecte comune categoriei infracţiunilor contra persoanei

Viaţa, sănătatea, integritatea corporală, libertatea fizică, psihică, integritatea şi libertatea sexuală, viaţa privată reprezintă valori fundamentale ale persoanei, protejate de normele dreptului penal, prin incriminarea faptelor care aduc atingere acestor valori protejate de Constituţia României[1].

Astfel, având în vedere importanţa acestor valori, atribute fundamentale ale omului, Codul penal român reglementează în Titlul I – Infracţiuni contra persoanei, în cuprinsul a 9 capitole, infracţiuni prin care se aduce atingere drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale persoanei, menţionate anterior[2].

Capitolele primului Titlu al Codului penal sunt structurate astfel:
- Infracţiuni contra vieţii (art. 188-192);
- Infracţiuni contra integrităţii corporale sau sănătăţii (193-198);
- Infracţiuni săvârşite asupra unui membru de familie (art. 199-200);
- Agresiuni asupra fătului (art. 201-202);
- Infracţiuni privind obligaţia de asistenţă a celor în primejdie (art. 203-204);
- Infracţiuni contra libertăţii persoanei (art. 205-208);
- Traficul şi exploatarea persoanelor vulnerabile (art. 209-217);
- Infracţiuni contra libertăţii şi integrităţii sexuale (art. 218-223);
- Infracţiuni ce aduc atingere domiciliului şi vieţii private (art. 224-227).

Observăm, în această sistematizare a capitolelor Titlului I al Codului penal, faptul că primele infracţiuni reglementate sunt cele contra vieţii, apoi cele contra integrităţii corporale şi până la cele îndreptate împotriva integrităţii domiciliului şi vieţii private, ceea ce relevă o ierarhie realizată de legiuitorul penal bazată pe importanţa acestor valori pentru fiinţa umană[3].

I. Condiţii preexistente

1. Obiectul juridic principal sau generic este reprezentat de relaţiile sociale privitoare la protecţia persoanei prin apărarea atributelor sale fundamentale – viaţa, sănătatea,

---

[1] Constituția României reglementează drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei, valori protejate prin incriminarea în Codul penal a faptelor îndreptate împotriva persoanei. Exemplificăm: art. 22 – Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică; art. 23 Libertatea individuală; art. 26 – Viața intimă, familială și privată, art. 27 – Inviolabilitatea domiciliului, art. 28 – Secretul corespondenței etc.

[2] Tudorel Toader, *Drept penal român. Partea specială*, Vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2019, p. 21; Vasile Dobrinoiu, Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiș, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Maxim Dobrinoiu, Norel Neagu, Mircea Constantin Sinescu, *Noul Cod penal comentat. Partea specială*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 18; Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea specială,* ed. 3, Ed. C.H. Beck, București, 2016, p. 21; Cristinel Ghigheci, Simona Anghel, *Fișe de drept penal pentru admiterea în magistratură și avocatură. Partea specială*, ed. a 8-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2025, pp. 1-168.

[3] A se vedea Valerian Cioclei, *Drept penal. Partea specială I. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, Ed. C.H. Beck, București, 2019, p. 1. Autorul menționează o ierarhie relativă a atributelor fundamentale ale persoanei.

integritatea fizică şi psihică, libertatea, viaţa privată etc. Aşadar, prin incriminarea faptelor îndreptate împotriva persoanei, legiuitorul penal asigură protecţia acestor drepturi şi libertăţi fundamentale.

Remarcăm faptul că în cazul infracţiunilor contra persoanei există situaţii în care se schimbă prioritatea protecţiei penale a valorilor sociale menţionate în sensul că, de exemplu, primordial vor fi protejate relaţiile sociale privitoare, de exemplu, la libertatea de deplasare a persoanei şi adiacent sănătatea sau viaţa persoanei (cazul variantelor agravante ale art. 205 C. pen. – *lipsirea de libertate în mod ilegal*), în principal relaţiile sociale patrimoniale şi secundar viaţa sau integritatea corporală a persoanei (art. 233 C. pen. – *tâlhăria*), în principal libertatea sexuală a persoanei şi subsidiar viaţa, integritatea corporală sau sănătatea persoanei (în cazul infracţiunii de *viol* prevăzută de art. 218 C. pen. atunci când infracţiunea este săvârşită prin constrângere, viol săvârşit asupra unui minor – art. 218^1 C. pen.).

Aşadar, infracţiunile analizate pot avea şi **obiect juridic secundar** care diferă în funcţie de celelalte atribute fundamentale ale persoanei care sunt puse în pericol prin săvârşirea infracţiunilor din acest titlu. Exemplificăm în acest sens cazul infracţiunii de ***relele tratamente aplicate minorului – art. 197 C. pen.*** al cărei obiect juridic principal constă în relaţiile sociale privitoare la integritatea fizică şi sănătatea minorului, iar obiectul juridic secundar vizează relaţiile sociale privitoare la obligaţia părinţilor sau a reprezentanţilor legali ai minorului care îl au în grijă, de a-i acorda posibilitatea unei evoluţii psihice şi unei dezvoltări fizice fireşti. În acelaşi sens, exemplificăm şi cazul infracţiunii prevăzute la ***art. 198 C. pen. – încăierarea*** al cărei obiect juridic principal se referă la protecţia atributelor fundamentale ale persoanei (viaţa, sănătatea, integritatea corporală), iar obiectul juridic secundar vizează ocrotirea ordinii şi liniştii publice.

2. Obiectul material

Majoritatea infracţiunilor contra persoanei au **obiect material** care constă **în corpul persoanei în viaţă** (corpul minorului, corpul copilului nou-născut, corpul unui membru al familiei, corpul femeii însărcinate, corpul fătului, corpul persoanei aflate în primejdie sau a celei aflate într-o situaţie de pericol, corpul persoanei lipsită de libertate, corpul persoanei traficată, corpul persoanei violate etc.) asupra căruia se materializează activitatea infracţională (omor, omor calificat, uciderea la cererea victimei, lovirea sau alte violenţe, relele tratamente aplicate minorului, agresiuni asupra fătului, întreruperea cursului sarcinii, vătămarea fătului, infracţiuni privind obligaţia de asistenţă a celor în primejdie, sclavia – dacă suntem în prezenţa unei constrângeri fizice, traficul de persoane – dacă suntem în prezenţa unei constrângeri fizice, traficul de minori, supunerea la muncă forţată sau obligatorie, proxenetismul şi exploatarea cerşetoriei când există constrângere fizică, folosirea unui minor în scop de cerşetorie, folosirea serviciilor unei persoane exploatate, folosirea prostituţiei infantile, violul, agresiunea sexuală şi actul sexual cu un minor.

Există şi infracţiuni din categoria celor îndreptate împotriva persoanei **care sunt lipsite de obiect material** deoarece obiectul protecţiei juridice constă într-un drept subiectiv care nu poate fi materializat (ameninţarea, şantajul – în cazul în care constrângerea nu este realizată prin constrângere fizică, hărţuirea, coruperea sexuală a minorilor – în cazul în care actele obscene nu se exercită direct asupra corpului minorului, racolarea minorilor în scopuri sexuale, hărţuirea sexuală, violarea de domiciliu, violarea sediului profesional, violarea vieţii private, divulgarea secretului profesional).